

Jerzy Stupecki, Ludwik Borkowski [1984]. *Elementy logiki matematycznej i teorii mnogości*. Warszawa: PWN (bądź dowolne inne wydanie).

$$(*) \quad \alpha_1 \rightarrow (\alpha_2 \rightarrow \dots (\alpha_{n-1} \rightarrow \alpha_n) \dots)$$

Reguły pierwotne tworzenia dowodów:

- *Założeniowy dowód wprost* formuły (*) tworzymy:
  1. w $n - 1$ pierwszych wierszach wypisując kolejno formuły $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_{n-1}$ jako założenia;
  2. dołączając do dowodu jako nowe wiersze:
    - (a) tezy uprzednio udowodnione,
    - (b) formuły wyprowadzone z formuł wcześniejszych na mocy reguł inferencyjnych;
  3. kończąc dowód, jeśli w ostatnim wierszu występuje formuła α_n .
- *Założeniowy dowód niewprost* formuły (*) tworzymy:
  1. wypisując:
    - (a) w $n - 1$ pierwszych wierszach kolejno formuły $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_{n-1}$ jako założenia;
    - (b) w n -tym wierszu formułę $\neg\alpha_n$ jako założenie dowodu niewprost
  2. dołączając do dowodu jako nowe wiersze:
    - (a) tezy uprzednio udowodnione,
    - (b) formuły wyprowadzone z formuł wcześniejszych na mocy reguł inferencyjnych;
  3. kończąc dowód, jeśli występują w nim dwa wiersze sprzeczne.

Reguły wtórne tworzenia dowodów:

- *Reguła dołączania implikacji*.
  1. W założeniowym dowodzie formuły (*) możemy wprowadzić dowolną formułę β jako dodatkowe założenie dowodu.
  2. Jeśli na podstawie tego dodatkowego założenia i założeń dowodu otrzymamy formułę γ , to do dowodu możemy dołączyć formułę $\beta \rightarrow \gamma$.
- *Reguła dołączania formuły sprzecznej z dodatkowym założeniem dowodu*: jeśli na podstawie dodatkowego założenia β otrzymamy w dowodzie dwie formuły sprzeczne, to do dowodu możemy dołączyć formułę $\neg\beta$.
- *Reguła tworzenia dowodów rozgałęzionych z dołączeniem dodatkowych założeń*.
  1. Założeniowy dowód wprost formuły (*) jest zakończony jeśli uzyskamy w nim formułę α_n na podstawie każdego z dodatkowych założeń $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_m$, których alternatywa jest jednym z wierszy dowodu;
  2. Założeniowy dowód niewprost formuły (*) jest zakończony jeśli uzyskamy w nim sprzeczność na podstawie każdego z dodatkowych założeń $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_m$, których alternatywa jest jednym z wierszy dowodu;

Pierwotne reguły inferencyjne:

$$\begin{array}{l}
 RO \quad \frac{\alpha \rightarrow \beta, \alpha}{\beta} \\
 DK \quad \frac{\alpha, \beta}{\alpha \wedge \beta} \quad OK \quad \frac{\alpha \wedge \beta}{\alpha, \beta} \\
 DA \quad \frac{\alpha}{\alpha \vee \beta} \quad \frac{\beta}{\alpha \vee \beta} \quad OA \quad \frac{\alpha \vee \beta, \neg\alpha}{\beta} \quad \frac{\alpha \vee \beta, \neg\beta}{\alpha} \\
 DE \quad \frac{\alpha \rightarrow \beta, \beta \rightarrow \alpha}{\alpha \leftrightarrow \beta} \quad OE \quad \frac{\alpha \leftrightarrow \beta}{\alpha \rightarrow \beta} \quad \frac{\alpha \leftrightarrow \beta}{\beta \rightarrow \alpha}
 \end{array}$$

Udowodnij następujące prawa klasycznego rachunku zdań:

1. $p \wedge (q \rightarrow r) \rightarrow (p \wedge q \rightarrow r)$
2. $p \wedge (q \rightarrow r) \rightarrow (q \rightarrow p \wedge r)$
3. $(p \leftrightarrow q) \wedge \neg p \rightarrow \neg q$
4. $(p \leftrightarrow q) \wedge \neg q \rightarrow \neg p$
5. $(p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow (q \rightarrow (p \rightarrow r))$
6. $\neg(p \wedge \neg p)$
7. $(p \rightarrow q) \rightarrow (r \wedge p \rightarrow r \wedge q)$
8. $(p \rightarrow q) \rightarrow ((r \rightarrow s) \rightarrow (p \wedge r \rightarrow q \wedge s))$
9. $p \wedge (q \wedge r) \rightarrow (p \wedge q) \wedge r$
10. $p \vee (q \vee r) \rightarrow (p \vee q) \vee r$
11. $(p \rightarrow q) \rightarrow (p \vee r \rightarrow q \vee r)$
12. $(p \rightarrow q) \rightarrow ((r \rightarrow s) \rightarrow (p \vee r \rightarrow q \vee s))$
13. $(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r) \rightarrow (p \vee q \rightarrow r)$
14. $(p \vee q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r) \vee (q \rightarrow r)$
15. $p \wedge (q \vee r) \leftrightarrow (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$